

Лекція 6

Тема: Сучасна концепція розвитку овочівництва в Україні та за кордоном.

1. Овочівництво - одна з ключових галузей рослинництва.
2. Значення овочівництва в аграрному секторі
3. Сучасний стан овочівництва в Україні
4. Зарубіжний досвід розвитку овочівництва
5. Основні напрями розвитку овочівництва в Україні.
6. Роль цифрових технологій та сталого розвитку

Мета лекції - розглянути сучасні тенденції розвитку овочівництва в Україні та світі, визначити основні проблеми й перспективи, а також ознайомити студентів із концепціями інноваційного розвитку галузі.

1. **Овочівництво** - одна з ключових галузей рослинництва, що забезпечує населення високоякісною продукцією для харчування та переробної промисловості.

Сучасний етап розвитку галузі характеризується глибокими технологічними змінами, впровадженням біотехнологій, цифровізації виробництва, зміною підходів до екологічного менеджменту та орієнтацією на сталий розвиток.

2. **Значення овочівництва** в аграрному секторі. Забезпечення продовольчої безпеки держави. Джерело вітамінів, мінералів та біологічно активних речовин.

Сировина для переробної промисловості (консерви, соки, сушені продукти).

Висока рентабельність порівняно з іншими видами рослинництва.

Можливість розвитку малого й середнього бізнесу у сільській місцевості.

3. Сучасний стан овочівництва в Україні

3.1. Виробничі показники

Площа під овочевими культурами в Україні — близько 400–450 тис. га.

Основні регіони: Одещина, Херсонщина, Київщина, Полтавщина, Львівщина.

Провідні культури: томати, огірки, капуста, морква, цибуля, перець, буряк столовий

3.2. Тенденції

Зростання ролі закритого ґрунту (тепличні комплекси, фермерські теплиці).

Використання крапельного зрошення та інтегрованих систем захисту рослин.

Перехід до гібридних сортів іноземної селекції, стійких до стресових умов.

Розвиток органічного овочівництва (зростання площі сертифікованих господарств).

Впровадження точного землеробства: сенсорні системи, супутниковий моніторинг, автоматизоване дозування добрив.

3.3. Проблеми галузі

Висока собівартість виробництва через енергозатрати та логістику.

Недостатня державна підтримка та слабка інфраструктура зберігання.

Низький рівень кооперації виробників.

Кліматичні зміни (посухи, аномальні температури).

4. Зарубіжний досвід розвитку овочівництва

4.1. Європейський Союз. Акцент на сталому розвитку та екологічності.

Розвинена система сертифікації та простежуваності продукції (GlobalG.A.P.).

Висока частка органічних овочів (до 20–30% у деяких країнах).

Застосування точного землеробства, роботизації та інтелектуальних систем керування теплицями (Нідерланди, Іспанія).

4.2. Ізраїль. Світовий лідер у зрошенні та раціональному використанні води.

Технології крапельного поливу, мульчування, контролю мікроклімату.

Високопродуктивні тепличні комплекси, що дозволяють отримувати 2–3 врожаї на рік.

4.3. США. Масштабне застосування біотехнологій (генетично поліпшені гібриди). Індустріалізоване виробництво з повною механізацією. Потужна система маркетингу та брендування овочевої продукції.

5. Основні напрями розвитку овочівництва в Україні. Інноваційна модернізація виробництва: теплиці нового покоління, автоматизація поливу, сенсорний моніторинг. Розвиток селекції та насінництва — створення українських гібридів, адаптованих до кліматичних змін.

Екологізація виробництва — впровадження органічних стандартів, біологічних засобів захисту рослин. Інфраструктура зберігання і збуту — сучасні сховища, логістичні центри, переробка.

Освіта і наука — співпраця університетів, наукових інститутів та виробників.

Експортна орієнтація — вихід на ринки ЄС, Близького Сходу та Скандинавії.

6. Роль цифрових технологій та сталого розвитку

Smart Farming: використання дронів, сенсорів вологості, супутникових карт.

AgriTech-платформи для управління ресурсами та планування врожаю.

Енергоефективність: використання сонячних панелей, біогазових установок.

Кліматично стійкі системи — адаптація сортів і технологій до нових умов.

Сучасне овочівництво — це високотехнологічна, екологічно орієнтована галузь, яка розвивається під впливом глобальних трендів: цифровізації, сталого розвитку, біотехнологій та інтегрованого підходу до виробництва.

Для України важливо не лише переймати зарубіжний досвід, а й формувати власну концепцію, що поєднує традиційні знання, науковий потенціал і інновації.

Питання для самоконтролю та обговорення

Які основні проблеми стримують розвиток овочівництва в Україні?

Які технологічні інновації є найбільш перспективними для галузі?

Як впровадження систем точного землеробства може вплинути на рентабельність виробництва?

Які країни задають світові тренди в овочівництві, і що з їхнього досвіду може бути корисним для України?